

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра економіки та фінансів

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теоретичні основи
товарознавства та підприємництва»**

**для студентів денної форми навчання
за напрямом підготовки:
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Тернопіль-2017

Подвірна Т.В. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теоретичні основи товарознавства та підприємництва» для студентів денної форми навчання за напрямком підготовки: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» // Укл. к.е.н., асистент Т.В. Подвірна. - Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. – 49 с.

Укладач: Подвірна Тетяна Володимирівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя

Рецензенти: Хрупович Світлана Євгеніївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів.

Фроленко Роман Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів.

Методичні вказівки розглянуті і затверджені на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол № __ від «__» _____ 2017 р.

Схвалені на засіданні методичної комісії факультету економіки та менеджменту
Протокол № __ від «__» _____ 2017 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Форми самостійної роботи студентів.....	5
2. Організація і контроль самостійної роботи студентів.....	15
3. Завдання для самостійного виконання студентами.....	13
4. Перелік питань підсумкового контролю.....	18
5. Методи і критерії оцінювання знань.....	21
Список рекомендованої літератури.....	27

ВСТУП

Метою самостійної роботи з дисципліни «Теоретичні основи товарознавства та підприємництва» є індивідуальне опрацювання відповідних тем. Самостійна робота здійснюється з метою відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, визначеного для самостійних занять; підготовки до майбутніх занять та контрольних заходів; формування у студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань. Основне завдання самостійної роботи студентів – повне оволодіння проблемами, які вивчає курс.

Зміст самостійної роботи студента визначається робочою програмою навчальної дисципліни, відповідним методичним матеріалом, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студентів включає:

- ✓ підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних);
- ✓ виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- ✓ роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою навчальною програмою дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
- ✓ підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до модульних і комплексних контрольних робіт.

Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку.

Можливість ведення обліку та оцінювання виконаних завдань і їхньої якості, що потребує стандартизації вимог до вмінь майбутніх спеціалістів та розроблення комплексу професійноорієнтованих завдань. Для цього ми пропонуємо такі типи завдань, які передбачають отримання матеріалізованого результату. Під час їхнього виконання формуються також особистісні риси студента. Підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами в процесі здійснення самостійної роботи, що є фактором ефективності навчального середовища.

Отже, самостійна робота студентів потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування (обсяг завдань, типи завдань, методичні рекомендації щодо їхнього виконання, перевірка та оцінювання виконаних робіт), що сприяє підвищенню якості навчального процесу.

1. ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Робота з навчальною, науковою, науково-популярною та довідковою літературою

Домінуюче місце в навчальному процесі сучасної вищої школи посідає самостійна робота студентів з навчально-методичною, науково-популярною і довідковою літературою. Навчальний підручник є найважливішим джерелом отримання як професійних, так і загальноосвітніх знань, сприяють формуванню великого інформаційного поля, розвитку пріоритетних навичок самостійної роботи. Більш того, робота з підручником є основою й початковим етапом усіх існуючих видів самостійної роботи, що практикуються сьогодні у вузах. Саме тому під час навчання важливо готувати студентів до плідної роботи з різноманітною літературою, стимулювати інтерес до неї, розвивати культуру читання.

Цілеспрямоване читання спеціальної літератури – це процес накопичення й розширення знань за умов сформованості вміння працювати з книгою, правильно оцінювати твір, швидко розбиратися в його структурі, в зручній формі фіксувати необхідний обсяг фактичних даних.

Ефективність роботи з друкованими виданнями безпосередньо залежить від техніки читання. Першим етапом оволодіння цією технікою є **попереднє ознайомлення з книгою**, що дозволяє студентові детально вивчити її структурні компоненти та організацію довідково-бібліографічного апарата, одержати загальне уявлення про характер твору. При цьому необхідно звернути особливу увагу на ті структурні елементи книги, які дають можливість попередньої її оцінки: заголовки, прізвище автора, видавництво, час видання, анотацію, авторську або видавничу передмову, довідково-бібліографічний апарат (покажчики, додатки, перелік скорочень, картографічний матеріал).

Наступний етап – безпосереднє читання самої книги, що, в свою чергу передбачає: етап "**пошукового**" читання – швидкий, оглядовий перегляд змісту підручника з метою виявлення необхідного матеріалу, визначення його навчальної або наукової цінності та складання історіографічної бази проблеми, що цікавить; етап "**суцільного читання**" – ретельне опрацювання всієї книги або окремих її частин з метою вдумливого засвоєння (а не механічного запам'ятовування) інформації такою мірою, якої потребує характер певної самостійної роботи; і, нарешті, найбільш складний етап читання – **аналіз матеріалу**, заснований на вмінні попередньо формулювати питання, які вимагають особливого пояснення в процесі роботи з підручником, читати вдумливо й розмірено, простежувати послідовність ходу думок автора, логіку його доказів, встановлювати зв'язки між окремими елементами тексту, виділяти ключові інформаційні дані й визначати різницю між ними та ілюстративними прикладами, зіставляти однорідні факти, які висвітлені в різній літературі, взаємодоповнювати їх, піддавати перевірці спірні положення; порівнювати точки зору декількох авторів щодо однієї проблеми, користуватися

довідковими виданнями, у тому числі словниками, для уточнення невідомих термінів і понять, критично й творчо сприймати будь-який твір, що стимулює процес формування самостійного мислення.

Обов'язковим елементом читання студентами наукової та спеціальної літератури є **ведення записів**. Це сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Записи повинні бути якнайповнішими, зручно складеними, розташованими таким чином, щоб наочно демонструвати логічні зв'язки та ієрархію понять. Досягти цього можливо за допомогою системи заголовків і підзаголовків, ключових слів, абзаців, нумерації окремих понять. Вести записи бажано на одній стороні аркуша, що дозволить прискорити їхній пошук і систематизацію, робити додаткові текстові вставки, ефективно використовувати під час роботи над доповідями, рефератами, іншими навчальними завданнями. Існує безліч видів записів, які можуть практикуватися студентами під час самостійної роботи. Серед них найбільш ефективними є наступні.

Словник термінів – вибірково запис спеціальних історичних термінів, які зустрічаються в науковій літературі, з їх детальним поясненням. Складати словник слід за абеткою, що значно полегшить користування ним. Встановлюючи значення незнайомого терміна за допомогою довідкових видань, студентові необхідно чітко усвідомлювати багатоваріантність значеннєвих відтінків деяких слів і навчитися самостійно виявляти потрібне значення відповідно до контексту проблеми, що досліджується. Крім того, корисно простежувати етимологію слів іноземного походження. При цьому важливо фіксувати незнайомі слова і їх значення не тільки на папері, але й у пам'яті, що значно збагатить лексикон, зробить мову більш грамотною і професійною. Самостійна робота з термінологією повинна проводитися регулярно і перетворитися врешті-решт на усвідомлену звичку.

Самостійна робота з навчально-науковою літературою вимагає від студентів ще однієї важливої навички – навички **складання бібліографії з певної проблеми**, що вкрай необхідно при написанні реферату або доповіді, оскільки є одним з початкових, підготовчих етапів цих видів самостійної роботи. Складання бібліографії потребує від студента вміння працювати в довідкових відділах бібліотек, вільно орієнтуватися в системі каталогів, користуватися бібліографічними виданнями, розбиратися в особливостях оформлення бібліографічних даних, систематизувати їх відповідно до тематичних нюансів.

Студент повинен навчитися чітко розпізнавати характер літератури, бачити принципову різницю між навчальними посібниками, науковими дослідженнями (історіографією) та історичними джерелами, цілеспрямовано прагнути до складання якісно багатой, насиченої різноманітними виданнями всіх рівнів бібліографії.

Значно поліпшить студентські роботи використання іноземної літератури, як перекладної, так і оригінальної (але остання доцільна лише у тому випадку, якщо студент вільно володіє іноземною мовою). Неприпустимо обмежувати бібліографічний аналіз історичної теми винятково навчальними виданнями.

Одним з найважливіших вимог роботи з бібліографією є правильне **оформлення бібліографічного списку**, який складається або за абеткою, або за порядком згадування книги в тексті письмової роботи. Нумерація списку – наскрізна, при цьому список літератури іноземними мовами складається окремо.

2. Підготовка доповідей із застосування презентації у програмі PowerPoint

В організації самостійної роботи студентів особливе місце займає доповідь із застосуванням презентації у програмі PowerPoint –повідомлення (до 15 хвилин), що є доповненням або розвитком головних питань навчального курсу .

Презентація у програмі PowerPoint - це набір слайдів, у яких текст поєднується з графічними об'єктами, рисунками, звуком, відео та мультиплікаційними ефектами.

Методичне значення доповіді полягає в тому, що під час роботи над нею у студентів формуються й розвиваються:

- ✓ вміння працювати над спеціальною історичною літературою,
- ✓ здатність аналізувати й узагальнювати фактичний матеріал,
- ✓ навички полемізувати та відстоювати особисту точку зору,
- ✓ культура мовлення.

Матеріалом для доповіді можуть фрагменти економічних досліджень, статистичні данні, статті періодичного видання і навіть розділ підручника. По-суті, принципи підготовки доповіді дуже схожі на підготовку реферату: ті ж самі етапи роботи, практично та ж сама структура. Всі вимоги, які ставляться до реферату безпосередньо стосуються і якісної доповіді.

Проте є й особливість роботи над доповіддю, яку одночасно можна вважати її найбільшою складністю, – на чітке й виразне викладення змісту проблеми студенту надається дуже короткий відрізок часу. Саме через це неабиякого значення набуває необхідність розвивати і вдосконалювати культуру мовлення та ораторські здібності. Незалежно від аудиторії, розповідь доповідача, насамперед, має бути грамотною, логічно і послідовно виваженою. Не слід перевантажувати її невиправданими статистичними і хронологічними даними, зайвими фактичними подробицями, що заважає слухачам легко сприймати нову для них інформацію. Бажаним є образне подання доповіді – наповнення її цікавими фактами, яскравими, влучними цитатами, використання наочного матеріалу.

Доповідач повинен чітко контролювати свою поведінку під час промови, обмежувати жестикуляцію, виключити з мови слова- бур'яни, слідкувати за кількістю і тривалістю пауз, загальною динамічністю мови. Більш ефективно оволодіти культурою та естетикою доповідача студенту, безумовно, буде зручніше під керівництвом викладача.

По закінченні доповіді доцільно обов'язково влаштувати її обговорення, під час якого самостійна робота на практичному занятті набуває вже колективного характеру і студенти (при наймі найсильніші й найактивніші з них) підключаються до обговорення проблеми, яку виклав доповідач, зокрема: задають додаткові питання, полемізують із доповідачем щодо суперечливих або незрозумілих питань, оцінюють якість й рівень доповіді, надають загальну рецензію (як правило, рецензентів доцільно призначати заздалегідь, оскільки для її підготовки студентіві потрібно ознайомитися із доповіддю і всебічно проаналізувати результати роботи). Самостійна робота студентів з обговорення доповіді також повинна оцінюватися відповідним чином в залежності від активності слухачів.

Протягом навчального року рекомендується розпланувати самостійну роботу таким чином, щоб кожен студент встиг виступити із доповіддю декілька разів. Це дозволить накопичити оцінки і враховувати їх при виведенні підсумкових балів або виставленні так званих „автоматів” за навчальний курс.

Слід особливо підкреслити, що даний вид самостійної роботи є важливим не тільки у навчальній діяльності, але й має значення для професійної підготовки майбутніх фахівців, оскільки розвиває у молодих людей навички публічних виступів, дозволяє впевнено відчувати себе перед великою аудиторією, підвищує рівень гуманітарної освіченості.

3. Проведення дискусій

Ефективним і цікавим елементом організації навчального процесу у вищих навчальних закладах є **дискусія** (від лат. *discussio* – дослідження, розбір) – вид самостійної роботи студентів, під час якої відбувається колективне обговорення певного суперечливого питання або проблеми з метою виявлення їх сутності, протиріч, наукової трактовки, шляхів подолання.

Модель навчання у дискусії сприяє формуванню таких важливих навичок, як аргументація, аналіз, виявлення причинно-наслідкових і міжпредметних зв'язків, комунікативних здібностей. Крім того, регулярна участь у диспутах виховує культуру публічних виступів.

Для проведення академічної дискусії на належному рівні необхідна ретельна попередня підготовка студентів і контроль за опануванням ними навчального матеріалу з боку викладача.

Дискусії проходять успішно, якщо студенти-учасники розуміють і дотримуються чітко встановлених правил проведення дискусії, які допомагають їм вчитися користуватися своїми правами і відчувати відповідальність за слова та думки. Найбільш суттєвими є наступні **правила проведення дискусій**:

1. Зацікавленість темою, що обговорюється.
2. Досконале володіння всіма її аспектами за рахунок самостійно здобутої навчальної інформації.
3. Уважне вислуховування опонента.
4. Уникання одночасного висловлювання кількох учасників.
5. Ясне і стисле формулювання тверджень.
6. Чітке дотримання теми обговорення.
7. Обмін думками.
8. Залучення до диспуту всієї аудиторії.
9. Висловлювання поваги до всіх точок зору.
10. Дотримання регламенту, чіткий контроль за тривалістю і кількістю виступів.

Існують різноманітні **форми організації дискусії**, які дозволяють не тільки розвивати у студентів певні вміння та навички, але і стимулюють живий інтерес до навчальної дисципліни, носять захопливий, а інколи певною мірою і розважальний характер, готують молодь до подальшої професійної діяльності, яка дуже часто передбачає публічні виступи.

Для стимулювання зацікавленості студентів у підготовці дискусії та активної участі в ній викладач повинен ретельно розробити і вдосконалити систему оцінки студентів-учасників. Відповідно до положень Болонської спілки це має бути певна сума балів. Причому оцінюватися повинні будь-які позитивні дії студента під час обговорення: кожне висловлення в дискусії, визначення власного ставлення до дискусійного питання, надання інформації, що ґрунтується на фактах, які отримані протягом підготовчого етапу, зауваження з даної теми, уточнюючі запитання, проведення аналогій, вміння слухати, тактовні зауваження під час гострих моментів дискусії, залучення до дискусії пасивного учня. Все це гарантує високу активність учасників і дозволяє зацікавити обговоренням максимальну кількість студентів. І навпаки, бали віднімаються за переривання оратора, монополізування дискусії одним доповідачем, висловлення несуттєвих зауважень, повторення інформації, вже внесеної до дискусії іншим учасником, агресивну поведінку.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів буде ефективною лише за умов її кваліфікованої організації та реалізації в освітньому процесі як цілісної системи, що охоплює всі етапи навчання у вищих навчальних закладах.

Головною метою так званої «**організаційної стратегії**» є створення прийнятних психолого-дидактичних умов для розвитку інтелектуальної ініціативи, самостійного наукового мислення та відповідальності студентів під час будь-якої навчальної діяльності як в аудиторії, так і поза нею; формування у них навичок самоорганізації та самовиховання з тим, щоб і в подальшій професійній діяльності вони були спроможні постійно підвищувати власну кваліфікацію.

Домінуючим принципом організації самостійної роботи є така індивідуальна робота всіх студентів, при якій вони переходять від формального і досить пасивного виконання ними навчального навантаження до пізнавальної активності з формуванням особистої думки під час вирішення проблемних і творчих питань.

Одним з перших кроків на шляху результативної організації самостійної роботи студентів є її чітке, раціональне **планування**, яке доцільно здійснювати окремо від офіційних навчальних планів і програм. Згідно з загальноприйнятими освітніми стандартами, на позааудиторну роботу традиційно відводиться $\frac{1}{2}$ навчального часу студента.

План самостійної роботи повинен бути досить докладним і містити:

- ✓ перелік видів і форм самостійної роботи, що практикуються протягом всього терміну вивчення дисципліни,
- ✓ кількість та обсяг завдань для самостійного роботи,
- ✓ строки їх виконання,
- ✓ кількість і час проведення відповідних контрольних заходів.

Організація самостійної роботи студентів проходить в два етапи:

Перший етап – період навчальної організації, яка вимагає від викладача безпосередньої участі в діяльності студентів, з виявленням і аналізом причин помилок.

Другий етап – період самоорганізації, коли не вимагається безпосередньої участі викладача в процесі самостійного формування знань студентів.

Методичні рекомендації включають:

- ✓ основні положення теми з вказівками, в яких посібниках можна їх знайти, в яких джерелах найбільш повно представлено кожне з питань теми;
- ✓ таблиці, заповнення яких при самостійному вивченні допомагає систематизувати набуті знання;

- ✓ ситуаційні задачі, що пов'язують теорію з її практичним застосуванням;
- ✓ запитання для самоконтролю, з якими студент може самостійно перевірити рівень засвоєння матеріалу.

Згідно з положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, що вільний від обов'язкових навчальних занять.

Заслуговує на увагу і такий аспект самостійної роботи, як оволодіння студентами технологією пізнавальної діяльності, однією з важливих задач якого є формування в них вміння самостійно контролювати і оцінювати результати своєї навчальної роботи. І на цій основі управляти процесом пізнання.

Самоконтроль є необхідним елементом навчальної праці перш за все тому, що він сприяє глибокому і міцному оволодінню знаннями.

Використання самоконтролю в навчальній діяльності дозволяє студентам оцінювати ефективність і раціональність прийомів і методів розумової праці, яка використовується, знаходити в ньому допустимі недоліки і на цій основі проводити необхідну корекцію.

Надбання умінь і навичок самоконтролю має два аспекти. Перший – пов'язаний з контролем і об'єктивною оцінкою студентами своїх знань з дисциплін. Другий аспект формування самоконтролю, який в психолого – педагогічній літературі відомий як коректуючий, припускає оцінку і корекцію прийомів розумової праці і пізнавальної діяльності в цілому. Тут також має місце констатація отриманих результатів, однак вони відносяться вже до оцінки якості навчальної праці, до виявлення і усунення недоліків, які допускаються.

Використання більшості методів контролю передбачається після роботи студентів над навчальним матеріалом, а через це вони не можуть впливати на хід роботи, глибину пізнання, спрямованість і результативність. Інструментом управління процесом пізнання може виступати поточний контроль, якщо він використовується вчасно в процесі навчання. При цьому є єдина можливість у викладача впливати на засвоєння навчального матеріалу через його усвідомлення. Це дає можливість викладачам направляти процес пізнання в оптимальному напрямі, активізувати розумову діяльність студентів і використовувати розуміння як єдиний критерій засвоєння навчального матеріалу. Поточний контроль дає змогу студентам у процесі навчальної діяльності мати уявлення про свої здібності, зробити самооцінку і регулювати свої успіхи.

Викладач, у свою чергу, може впливати на хід розумової діяльності студентів через їх здібності, розвивати їх і вдосконалювати свої педагогічні та кваліфікаційні знання.

Таким чином, **поточний контроль** – це функція управління навчальним процесом для розвинення творчих сил і здібностей у студентів та викладачів, що дає можливість удосконалювати навчальний процес, поліпшувати якість навчання.

Достовірність контролю знань забезпечується відповідним охопленням ним студентів, різноманітністю його форм, періодів і рівнів проведення. Під час вивчення дисциплін використовують форми поточного контролю:

- ✓ контроль підготовки практичного заняття;
- ✓ контроль теоретичної підготовки з теми курсу (тести, усні та письмові опитування);
- ✓ контроль практичної підготовки з теми курсу (виконання індивідуальних завдань, розрахунково-графічних робіт).

Крім того, на першому занятті з дисципліни здійснюється нульовий або **вхідний контроль** з метою оцінки рівня підготовки студентів до вивчення даної дисципліни з урахуванням індивідуальних здібностей студентів у групі.

Постійний характер контролю та різноманітні його форми змушують студентів до систематичної роботи з вивчення курсу, сприяють розвитку навичок організації власною роботою.

Ефективність самостійної роботи забезпечується **постійним контролем**. По–перше, виконання самостійних завдань перевіряється у всіх студентів на кожному занятті. По–друге, відповідно з розробленим деканатом графіком, викладачі щотижня контролюють вивчення тем, що винесені на самостійну роботу. Перевагою такого контролю є значна можливість індивідуального підходу залежно від рівня знань, здібностей і навіть характеру студента. Коли одного треба весь час контролювати, оцінювати виконання завдань з кожної теми або її частини, то для іншого достатньо проміжного контролю, що включає декілька тем. При цьому такий студент може виконувати завдання підвищення рівня складності.

Треба відмітити, що основна задача контролю – спонукати студента активно працювати позааудиторно протягом всього семестру.

Для її досягнення використовуємо різноманітні форми контролю самостійної роботи – усне опитування, контрольні роботи, тести, підсумковий контроль – екзамен або залік.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ СТУДЕНТАМИ

Теми для виступів студентів з доповідями із застосування презентації у PowerPoint.

1. Розвиток підприємництва в контексті історичної еволюції.
2. Загальноекономічний зміст підприємництва.
3. Роль підприємницької діяльності в розвитку економіки.

4. Взаємовідносини між суб'єктами господарювання і державою.
5. Джерела господарського права та їх класифікація.
6. Перспективи розвитку промислового виробництва в Україні.
7. Соціально-психологічний портрет сучасного вітчизняного підприємця.
8. Генерування ідей - визначальна риса підприємця.
9. Стан та проблеми реалізації правового статусу підприємця.
10. Роль і місце фірми в ринковій економіці.
11. Проблеми та перспективи розвитку приватних підприємств в Україні.
12. Основні форми розвитку господарських товариств в Україні.
13. Проблеми обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.
14. Основні характерні помилки при заснуванні власної справи.
15. Стан та перспективи розвитку ліцензування видів діяльності.
16. Форми конкуренції: внутрішньогалузеві та міжгалузеві.
17. Характеристика досконалої та недосконалої конкуренції (різниця).
18. Ринок недосконалої монополії.
19. Інформаційна та нормативна база планування.
20. Організація процесу бізнес-планування на підприємстві.
21. Планування виробництва і його забезпечення.
22. Види планування: стратегічне, довгострокове, короткострокове та оперативне.
23. Суть і структура внутріфірмового планування.
24. Підприємницький ризик і способи його вимірювання.
25. Основні особливості самострахування як методу управління ризиком.
26. Проблема вибору оптимального рішення в умовах невизначеності і ризику.
27. Складові механізми державного регулювання підприємництва.
28. Основні напрями державної підтримки підприємництва в Україні.
29. Проблеми та перспективи державної підтримки підприємництва в Україні.
30. Зв'язок товарознавства з іншими науковими дисциплінами.
31. Історія розвитку теорії товарознавства.
32. Класифікація продукції.
33. Методологічна схема процесу формування потреб та реального споживання.
34. Властивості і чинники формування потреб.

35. Соціально-економічні та соціально-психологічні фактори, що впливають на формування потреб.
36. Основні показники функціональних властивостей товарів.
37. Споживна вартість і споживна цінність як категорія і предмет товарознавства.
38. Властивості соціального призначення та функціональні властивості.
39. Організація контролю якості товарів інспекцією із захисту прав споживачів.
40. Особливості дослідження якості продовольчих і непродовольчих товарів.
41. Приймання товарів за якістю, нормативна документація.
42. Характеристика методів дослідження товарного асортименту підприємства.
43. Управління асортиментом товарів.
44. Номенклатура продукції промисловості.
45. Заходи зі збереження товарів на складах.
46. Класифікація процесів, що протікають в продуктах під час товароруху.
47. Основи збереження якості і маси товарів у процесі товароруху.
48. Система сертифікації в Україні.
49. Основні поняття та визначення в галузі стандартизації.
50. Види нормативних документів зі стандартизації.
51. Законодавча база системи сертифікації в Україні.
52. Основні нормативні документи діяльності системи УкрСЕПРО?
53. Особливості кодування товарів. Штрихове кодування.
54. Інформаційні засоби експертизи товарів.
55. Технічні документи, що містять інформацію про товари.
56. Упаковка і засоби товарної інформації.
57. Види рекламно-довідкової інформації про товар.
58. Системи інформаційного забезпечення товарів.
59. Класифікація натуральних властивостей товару.
60. Характеристика товарознавчих категорій 1-го та 2-го рівнів.

Теми для дискусій

1. Назвіть ознаки підприємництва та дайте характеристику кожному з них. Який з них є найбільш типовим для підприємництва?
2. Є тотожними поняття «власник» і «підприємець»?

3. Як ви вважаєте, чи пов'язана підприємницька діяльність лише з приватною власністю? Аргументуйте свою точку зору прикладами.
4. Відомо, що господарська самостійність передбачає сукупність прав і відповідальність підприємства як юридичної особи. Назвіть ознаки підприємства - юридичної особи.
5. Існують дві моделі підприємницького поведінки: класична та інноваційна. Яка з них більшою мірою пов'язана з ризиком? Яка з них відповідає вашим підприємницьким нахилам?
6. Назвіть переваги приватного підприємництва перед державним. У чому приватне підприємництво поступається державному?
7. Відомо, що в плановій економіці «ризик» як економічне явище не був предметом широкого обговорення. Назвіть причини, за якими перехід до ринкової економіки робить «ризик» об'єктом глибокого і всебічного аналізу.
8. Яке співвідношення між економікою і політикою? Наведіть приклади з життя суспільства сучасної України.
9. Зіставте способи, за допомогою яких командна економіка і ринкова економіка намагаються впоратися з проблемою рідкості ресурсів.
10. За яким принципом ви розподіляєте обмежені ресурси між членами вашої родини (за бажанням, здібностям, можливостям)? Може бути, ресурси вашої сім'ї необмежені?
11. Припустимо, що ви отримали свій перший заробіток. Яким чином обмеженість, альтернативна вартість і проблема вибору вплинуть на те, як ви витратите гроші?
12. Чи мала альтернативну вартість ваша остання велика покупка? Що було альтернативною вартістю вашого рішення провести час так, як вам хотілося?
13. Деякі економісти вважають, що ринкова економіка вільна від «економічних традицій» та елементів «командної системи». А як думаєте ви? Обґрунтуйте прикладами свою думку.
14. Вкажіть, яким чином і ким приймаються економічні рішення в традиційній, планової та ринкової економіки.
15. Розкрийте визначення ринку як місця «зустрічі» попиту і пропозиції. Чим це визначення відрізняється від інших, відомих вам? Зобразіть графічно перетин кривих попиту і пропозиції. Знайдіть точку рівноваги (рівноважна ціна) і визначте умови, при яких виникає дефіцит попиту (надлишок пропозиції) і дефіцит пропозиції (надлишок попиту).
16. Абстрактним символом ринку вважається «ринковий хрест». Накресліть графік, який зображає результати «зустрічі» кривої пропозиції і кривої попиту.
17. Чим відрізняються поняття «попит» і «потреба»? Що таке платоспроможний попит?
18. Відомо, що коли ціни на бензин різко піднімаються, попит на великі автомобілі падає. Поясніть, чому це слід розглядати як зміну попиту, а не як рух по кривій попиту.

19. Назвіть фактори, під впливом яких зсувається крива пропозиції (вліво, вправо). Які фактори визначають переміщення по кривій пропозиції (верх, вниз)?
20. Чому крива попиту виглядає як спадна лінія, а крива пропозиції - як висхідна? Обґрунтуйте свою відповідь прикладами.
21. Напишіть формулу перехресної еластичності попиту і поясніть її економічний зміст.
22. Проаналізуйте позитивні та негативні сторони конкуренції.
23. Що таке несумлінна конкуренція? У яких формах вона здійснюється?
24. Що таке цінова дискримінація? За яких умов вона можлива?
25. Чим досконала конкуренція відрізняється від недосконалої? Яка з цих форм переважає на російському ринку?
26. Відомо, що ціновий механізм ефективно функціонує на ринках досконалої конкуренції. Чи означає це, що на ринках з недосконалою конкуренцією, що охоплює лише невелике число учасників, неможливе ефективне виробництво?
27. Охарактеризуйте основні організаційні форми монополій: картелі, синдикати, трести, концерни, конгломерати. Вкажіть причину їх виникнення, характерні риси та відмінності.
28. Розкрийте зміст економічних і адміністративних заходів, протидіючих монополізації ринку, і дайте їм характеристику.
29. Які з функцій технологічного розвитку мають велике значення для рівня прибутковості підприємства
30. Охарактеризуйте напрямки покращення техніко-економічного розвитку підприємства
31. Хто панує в економіці, виробник або споживач? Чи змінюється їх значення в постіндустріальній економіці порівняно з індустріальною господарською системою?
32. Назвіть плюси і мінуси ціноутворюючої функції ринку. Чи вважаєте ви доцільним державне втручання в цей процес?
33. Визначте сутність, умови та причини виникнення та існування товарного виробництва. Проаналізуйте форму економічних відносин товаровиробників в ньому.
34. Чи спостерігаєте ви різницю між категоріями «товар», «благо» і «послуга»? Чи завжди послуга є товаром? Чи товар можна вважати благом?
35. Які заходи передбачає державна підтримка підприємництва в Україні?
36. Охарактеризуйте структуру системи захисту прав споживачів України.
37. Які типи обмежень у здійсненні певних видів підприємницької діяльності передбачено законодавчими актами України?
38. Наведіть приклади видів господарської діяльності, що потребують ліцензування.
39. Охарактеризуйте основні види підприємництва. Наведіть приклади.
40. Назвіть напрями та форми інноваційної діяльності.

41. У чому відмінність акцій та облігацій?
42. Як визначається номінальна та ринкова вартість акції?
43. Охарактеризуйте напрямки підприємницької діяльності в сфері послуг.
44. Хто такий підприємець?
45. Чому підприємець є ключовою постаттю (фігурою) ринкової економіки ?
46. Що таке підприємницький дохід? З яких частин він складається?
47. Які умови необхідно створювати для формування нової генерації підприємців?
48. Яке місце належить державі у підготовці підприємницьких кадрів?
49. Які види підприємств ви знаєте? Дайте їм характеристику.
50. Назвіть суб'єкти, об'єкти та способи приватизації в Україні.
51. Назвіть вигоди та негативні наслідки створення в країні підприємств з іноземними інвестиціями (спільних підприємств).
52. Які ви знаєте форми підприємств залежно від розмірів?
53. Назвіть переваги та недоліки малого підприємництва.
54. У яких формах можуть здійснюватися іноземні інвестиції в Україні?
55. Охарактеризуйте динаміку сектору малого підприємництва в Україні.
56. Від яких чинників залежить вибір організаційно-правової форми підприємництва.
57. Наведіть класифікацію основних організаційно-правових форм підприємництва.
58. Назвіть переваги та недоліки одноособового володіння.
59. Назвіть характерні помилки при заснуванні власної справи.
60. Хто в Україні може бути суб'єктом підприємницької діяльності?
61. Кому забороняється заняття підприємницькою діяльністю в Україні?
62. У чому полягає механізм забезпечення комерційної таємниці?
63. Як поділяються плани підприємницької діяльності в залежності від ступеня невизначеності?
64. На вирішення яких проблем спрямований бізнес-план?
65. У чому полягають особливості складання плану виробництва?
66. На які складові поділяються заходи щодо оцінки підприємницького ризику?
67. Які зони підприємницького ризику виділяють в залежності від ступеня підприємницького ризику?
68. У чому полягають особливості статистичних методів оцінки підприємницького ризику?
69. У чому полягають особливості методу експертної оцінки підприємницького ризику?
70. Які методи відносяться до організаційних методів мінімізації підприємницького ризику?

71. Які основні цілі державної політики підтримки підприємництва?
72. У чому особливості адміністративних та економічних важелів державного регулювання?
73. Які заходи з боку держави будуть сприяти розвитку підприємництва в Україні?
74. Умови і причини виникнення товарного виробництва?
75. Охарактеризуйте поняття «продукція» і «товар», назвіть відмінності?
76. Дайте характеристику товарознавчим категоріям 1-го та 2-го рівнів.
77. Поясніть діалектичний зв'язок товарознавчих категорій різних рівнів.
78. Проаналізуйте особливості органолептичних та лабораторних методів дослідження в товарознавстві.
79. Проаналізуйте поточні, перспективні, загальні та специфічні вимоги до товарів.
80. Охарактеризуйте утилітарні вимоги до товарів.
81. Поясніть суть ергономічних вимог до товарів.
82. Назвіть та поясніть складові естетичних вимог до товарів.
83. Дайте характеристику вимог до надійності товарів.
84. Як класифікуються натуральні властивості за природою?
85. Від чого залежать хімічні властивості товарів?
86. Що характеризують біологічні властивості?
87. Чи погоджуєтесь ви з твердженням: «Безпека - найважливіша властивість якості, яким повинні володіти всі споживчі товари».
88. Наведіть класифікацію натуральних властивостей?
89. Які основні фізичні величини входять до загальних кількісних характеристик товару?
90. Дайте коротку характеристику розмірно-масових показників товарів.
91. Перерахуйте специфічні, фізичні властивості одиничних екземплярів товарів.
92. У чому полягають оптичні властивості товарів?
93. Що відноситься до органічних і неорганічних речовин?
94. Прокласифікуйте споживні властивості.
95. Що відноситься до утилітарних, естетичних і соціальних властивостей товарів?
96. Поясніть сутність дефініцій «доброякісність», «недоброякісність» товарів? Яка між ними різниця?
97. Які відомі методи оцінювання якості продукції?
98. Поясніть сутність дефініцій «мірні засоби» та «вимірювальні прилади»?
99. Дайте коротку характеристику рівню якості товарів. Визначення, види, показники рівня якості?
100. Опишіть підходи у системі дослідження властивостей і якості продовольчих і непродовольчих товарів.

101. Розкажіть про номенклатуру споживчих властивостей і показників.
102. Поясніть сутність та охарактеризуйте основні характеристики товарного асортименту.
103. У чому різниця між номенклатурою та асортиментом товару?
104. Назвіть основні операції товарної обробки, які пов'язані з процесом реалізації товарів у роздрібній мережі.
105. Які основні послуги включаються до діяльності з реалізації товарів ?
106. У чому особливість зберігання і транспортування продуктів харчування?
107. Опишіть процеси, що протікають в харчових продуктах впродовж зберігання.
108. Види нормативних документів зі стандартизації. Яка їх особливість?
109. Які види вимог містять стандарти? У чому їх особливість?
110. Що є об'єктом стандартизації стандартів підприємства? Який порядок розробки и затвердження цих стандартів?
111. Як класифікуються стандарти з урахуванням специфіки об'єкта стандартизації? У чому їх особливість?
112. Що таке система (комплекс) стандартів? Які системи стандартів Вам відомі?
113. Поясніть зміст системи інформаційного забезпечення товарів.
114. Охарактеризуйте функції, які покликана виконувати інформація про товар.
115. Наведіть класифікацію інформації про товар за різними ознаками.
116. Проаналізуйте способи маркування товарів.
117. Назвіть функції, які покликані виконувати товарні знаки.
118. Назвіть порядок розробки та використання товарних знаків.
119. Охарактеризуйте види інформаційно-супроводжувальної інформації про товар.
120. Технічні документи, що містять інформацію про товари.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розвиток теорій підприємництва.
2. Зміст і характерні риси підприємництва.
3. Засади підприємницької діяльності в Україні.
4. Суб'єкти підприємницької діяльності. Громадянин як суб'єкт підприємництва.
5. Державне регулювання підприємництва.
6. Захист прав підприємців та споживачів.
7. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування підприємницької діяльності
8. Види господарської діяльності та їх класифікація.

9. Підприємницька діяльність в галузях промисловості, сільського, лісового господарства, будівництва, транспорту.
10. Торговельне підприємництво.
11. Фінансове підприємництво.
12. Підприємницька діяльність у сфері послуг.
13. Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища.
14. Інфраструктура підприємництва.
15. Функції, модель та правова база підприємництва.
16. Підприємець - ключова фігура ринкової економіки.
17. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.
18. Підприємство як форма прояву підприємництва. Класифікація підприємств.
19. Підприємства колективної власності. Особливості та види кооперативів.
20. Державні та змішані підприємства.
21. Підприємства з іноземними інвестиціями.
22. Суб'єкти малого підприємництва.
23. Організаційно-правові форми підприємництва.
24. Одноособове володіння.
25. Види господарських товариств.
26. Особливості акціонерних товариств.
27. Вибір ідеї та визначення раціональної стартової стратегії.
28. Найменування та торговельна марка підприємства.
29. Формування статутного фонду та порядок створення нового підприємства.
30. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
31. Припинення діяльності підприємницьких структур.
32. Типові помилки при заснуванні власної справи.
33. Характеристика ознак ринку.
34. Зміст конкуренції в системі підприємництва.
35. Методи конкурентного суперництва та типи конкурентної поведінки
36. Підприємницька таємниця.
37. Зміст та види планування.
38. Принципи та методи планування діяльності підприємства.
39. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності.

40. Аналіз майбутнього ринку збуту.
41. Опис проектованої продукції, характер підприємницької діяльності.
42. План маркетингу та ціноутворення.
43. План виробництва.
44. Принципи комерційного розрахунку.
45. Зміст та функції підприємницького ризику ринку.
46. Види підприємницьких ризиків.
47. Способи оцінки підприємницьких ризиків.
48. Шляхи та методи зниження ризику в підприємницькій діяльності.
49. Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності.
50. Передумови та механізми державного регулювання підприємництва.
51. Державна підтримка розвитку бізнесу в Україні.
52. Роль, значення та мета товарознавства у вирішенні соціально- економічних завдань в сучасних ринкових умовах.
53. Матеріальне, інтелектуальне і духовне виробництво.
54. Товарне виробництво та його ознаки.
55. Визначення, мета й завдання товарознавства.
56. Розділи товарознавства споживчих товарів.
57. Принципи товарознавства.
58. Поняття про потреби.
59. Класифікація і характеристика потреб за походженням, сферою життєдіяльності, об'єктом спрямованості.
60. Типологія споживачів, сегментація ринку товарів і позиціонування товару на ринку.
61. Класифікація вимог до товару.
62. Утилітарні вимоги до товарів, їх характеристика.
63. Соціальні та естетичні вимоги до товарів.
64. Вимоги до надійності товарів.
65. Характеристика властивостей непродовольчих товарів.
66. Особливості формування натуральних властивостей товарів і їх характеристика.
67. Кількісна характеристика товарів.
68. Фізичні властивості товарів.
69. Хімічний склад та структура харчових продуктів.
70. Споживні властивості товарів.

71. Загальна характеристика споживних властивостей товарів.
72. Функціональні властивості, основні та допоміжні функції товарів.
73. Властивості, що характеризують надійність товару.
74. Ергономічні властивості: характеристика показників, значення для окремих груп товарів.
75. Естетичні властивості: характеристика показників, роль у задоволенні соціальних потреб людини
76. Властивості безпеки споживання. Зростання ролі безпеки споживання у сучасних умовах розвитку суспільства.
77. Екологічні властивості
78. Сутність поняття «якість товару».
79. Зміст і методи оцінювання рівня якості продукції.
80. Доброякісність та недоброякісність товарів.
81. Конкурентоспроможність товарів, її сутність та методи розрахунку.
82. Види та характеристики асортименту товару.
83. Особливості товарної номенклатури.
84. Основні показники асортименту товару.
85. Управління асортиментом товару підприємства.
86. Фактори формування асортиментом товарів підприємства.
87. Теоретичні основи зберігання товарів у сфері обігу
88. Наукові принципи зберігання
89. Режими зберігання товарів
90. Зберігання товарів під час товароруху
91. Сутність та основні категорії стандартизації.
92. Види стандартів в Україні.
93. Сертифікація та її види.
94. Міжнародні організації по стандартизації та знаки відповідності продукції.
95. Інформація про товар: визначення, функції та класифікація.
96. Засоби товарної інформації.
97. Маркувальна інформація товарів.
98. Інформаційні знаки.
99. Експлуатаційно-супроводжувальна інформація.
100. Товаро-супровідні документи.

5. МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Розподіл балів, що присвоюються студентам, з дисципліни (для дисциплін, де навчальним планом передбачена задача іспитів чи заліків)

Оцінювання знань з курсу «Теоретичні основи товарознавства та підприємництва» проводиться за рейтинговою системою. Загальний рейтинг з дисципліни складає 100 балів.

Модуль 1										Модуль 2								Підсумковий контроль	Сума	
Аудиторна робота – лекції, практичні, (семінарські) заняття та контрольні заходи. Тестовий контроль (в системі Atutor)										Аудиторна робота – лекції, практичні, (семінарські) заняття та контрольні заходи. Тестовий контроль (в системі Atutor)										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Тестовий контроль	T10	T11	T12	T113	T14	T15	T16	T17	Тестовий контроль	Залік	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	2	2	3	2	2	2	2	2	20	25	100

Загальна кількість балів між видами контролю розподіляється наступним чином:

- **1-ий модуль** – 38 балів (до 18 балів оцінюється поточна робота студента по засвоєнню навчального модуля, до 20 балів оцінюються результати тестування по засвоєнню модуля);

- **2-ий модуль** – 37 балів (до 17 балів оцінюється поточна робота студента по засвоєнню навчального модуля, до 20 балів оцінюються результати тестування по засвоєнню модуля);

Визначення кількості балів за поточну роботу, за підсумкову роботу по модулю, за наукову роботу студента.

1. Кількість балів – 90-100%.

Знання: студент виявляє засвоєння всього матеріалу:

а) знання осмисленні, розкриває в матеріалі, виділяє головні положення, розкриває причинно-наслідкові, функціональні та інші зв'язки;

б) вільно володіє понятійним апаратом;

в) активно використовує рекомендовані для вивчення джерела знань (першоджерела, статті, посібники, тощо);

- г) демонструючи знання фактичного матеріалу, виявляє власне ставлення до вивченого матеріалу;
- д) вміє давати мотивовану оцінку явищу, факту, теорії, тощо;
- є) демонструє культуру викладу знань: логічна послідовність викладу, чітке формулювання думок, мова і мовлення грамотні.

Вміння і навички: вільно володіє вміннями і навичками практичного застосування знань; практичні завдання виконує впевнено і акуратно, не допускаючи помилок.

2. Кількість балів – 76-89%.

Знання: студент знає весь матеріал:

- а) при відповідях не допускає серйозних помилок, легко виправляє окремі неточності з додаткового запитання викладача;
- б) відповідає без особливих труднощів на запитання викладача;
- в) у відповідях використовує знання, почерпнуті з додаткових рекомендованих джерел;
- г) якість знань і форма їх викладу свідчить про достатній рівень засвоєння, що гарантує здатність до їх практичного використання.

Вміння, навички: володіє вміннями і навичками практичного застосування теоретичних знань (згідно вимог програми); практичні завдання виконує з незначними помилками, які легко виправляє.

3. Кількість балів – 76-100% свідчать про високий рівень оволодіння основними поняттями навчального курсу, глибоке засвоєння фактів, прикладів та узагальнень, що випливають з них. Як правило, така кількість балів, свідчить про високий рівень розвитку пізнавальних здібностей та мислення зокрема.

4. Кількість балів – 60-75%.

Знання: основний матеріал програми засвоєний:

- а) студент знає основні поняття навчального курсу та їх визначення;
- б) знання знаходяться на рівні уявлень, що поєднуються з елементами наукових понять;
- в) самостійне відтворення знань утруднене, вимагає додаткових і уточнюючих запитань з боку викладача;
- г) надає перевагу питанням репродуктивного характеру;
- д) відчуває труднощі при відповіді на видозмінені запитання;
- е) виявляє переважну здатність до репродуктивної діяльності;

є) культура викладу знань невисока.

Вміння, навички: володіє вміннями і навичками розв'язання найбільш типових практичних завдань, при цьому можливі помилки.

5. Кількість балів – 30-59%.

Знання: більша частина матеріалу програми не засвоєна:

а) студент має певні уявлення про навчальний матеріал;

б) у відповідях допускає грубі помилки.

Вміння, навички : відсутні.

6. Кількість балів – 0-29%.

Знання: повне незнання навчального матеріалу.

Вміння, навички: відсутні.

Зараховано автоматично виставляється студентові, котрий вільно володіє категорійно-понятійним апаратом; знання осмислені, виявляє високий рівень засвоєння навчального матеріалу; виявляє власне ставлення до вивченого матеріалу; вміє давати оцінку теорії, факту, явищу; володіє вміннями та навичками практичного застосування теоретичних знань, практичні завдання виконує правильно, впевнено, акуратно. За період вивчення навчальної дисципліни набрав від 90 до 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Артюх, Т.М. Теоретичні основи товарознавства [електронний ресурс]: навчальний посібник / Т.М. Артюх, І.В. Григоренко. - К.: НУХТ, 2014. - 263с.

2. Афанасьєв М.В., Плоха О.Б. Економіка підприємства: Навчально- методичний посібник: - Харків: ВД „ІНЖЕК”, 2007 -320с.

3. Березін О. В. Управління потенціалом підприємства: навч. посібник / О. В. Березін, С. Т. Дуда, Н. Г. Міценко. - Львів : Магнолія- 2011. - 308с.

4. Бірта Г.О. Товарознавство продовольчих товарів : навч. посібник / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.

5. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І.М.Бойчик. – К. : Атіка, 2012. – 543с.

6. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с.

7. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
8. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. – К. : Знання, 2012. – 211с.
9. Бровко О. Г. Товарознавство. Продовольчі товари: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2010. – 730 с.
10. Васильців Т.Г. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.
11. Глушкова Т.Г. Основи товарознавства непродовольчих товарів: опорний конспект лекцій / уклад.: Т.Г. Глушкова, Л.В. Черняк, Н.Б. Марчук, Л.В. Андрієвська. – К.: КНТЕУ, 2010. – 146 с.
12. Гой І.В. Основи підприємницької діяльності. Навчально-методичний посібник. / І.В. Гой, Т.П. Смелянська. – Хмельницький, 2012. – 245с.
13. Гой І. В. Підприємництво [текст] : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смелянська Г 57 - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 368с.
14. Горбонос Ф. В. Економіка підприємств: підручник / Ф. В. Горбонос [и др.]. - К. : Знання, 2010. - 463с.
15. Данилюк М.О. Планування і контроль на підприємстві. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2015. – 328 с.
16. Джур О.Є. Економіка високотехнологічних підприємств: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. -Дн-ськ: Арт-Прес, 2010. -319с.
17. Довбенко В. І. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / В. І. Довбенко, В. М. Мельник. - Львів : Львівська політехніка, 2010. - 232с.
18. Донець Л.І. Основи підприємництва / Навчальний посібник. / Л.І. Донець, Н.Г. Романенко – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320с.
19. ДСТУ 3146–95. Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихові позначки EAN. Вимоги до побудови.
20. ДСТУ 2296–93. Національний знак відповідності. Форма, розміри, технічні вимоги та правила застосування.
21. Зубок М.І. Інформаційна безпека в підприємницькій діяльності / М.І. Зубок. – К.: ГНОЗІС, 2015 – 216с.
22. Іванова В. В. Планування і контроль на підприємстві: навч. посібник / В. В. Іванова. - Суми : Університетська книга, 2011. - 443с.
23. Кашуба О.М. Підприємництво в Україні: проблеми і перспективи // Економіка та держава. - К., 2015. - 6. - С. 103-106.
24. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика [Текст]: навчальний посібник / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 578с.

25. Кузьміна Т.О. Міжнародна система стандартизації та сертифікації: навч. посібник / Т.О. Кузьміна. – К.: Кондор, 2011. – 450 с.
26. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практикум. Навч. посібник. – К.: МАУП, 2016. – 208 с.
27. Кулішов В.В. Основи ринкової економіки: підручник // В.В. Кулішов, О.С. Падалка, М.В. Вачевський та інші – Львів: «Магнолія 2006», 2013.– 472с.
28. Мазаракі А. А., Пугачевський Г.Ф. З історії торгівлі та товарознавства / Вісник КНТЕУ, №2. – 2002 – с.3-14.
29. Мазаракі А.А., Пугачевський Г.Ф. Товарознавство в системі наук про легку промисловість /Вісник КДУТД. - №6. - 2006. – с. 161-166.
30. Мельников А. М. Основи організації бізнесу [текст] : навч. посіб./ за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников. О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 200с.
31. Орлова Н.Я. Теоретичні основи товарознавства. Продовольчі товари: опорний конспект лекцій / уклад. Н.Я. Орлова, В.І. Мандрика. – К. : КНТЕУ, 2008. – 161с.
32. Осика В.А. Товарознавство. Харчові продукти / Осика В.А – К.: КНТЕУ, 2013. – 100с.
33. Павлова В.А. Комерційне товарознавство: навч. посібник / В.А. Павлова, Г.А. Рижкова, Л.А. Гончар, В.М. Орлова, О.Р. Сергеева, О.В. Кузьменко. – К.: Кондор, 2012. – 286 с.
34. Петрович Й.М. Прокопишин-Рашкевич Л.М. Економіка і фінанси підприємства. Навч. підручник. - Львів: Оскарт, 2014. – 408с.
35. Полікарпов І.С., Закусілов А.П. Ідентифікація товарів: Підручник. - К.: ЦНЛ, 2005. – 344 с.
36. Пугачевський Г.Ф. Теоретичні основи товарознавства: опорний конспект лекцій / уклад. Г.Ф. Пугачевський, Н.К. Кисляк, Г.М. Михайлова. – К. : КНТЕУ, 2009. – 74 с.
37. Пугачевський Г.Ф. Товарознавство в системі наук про торгівлю / Вісник КНТЕУ. №2, - 2005.
38. Салухіна Н.Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник / Н.Г. Салухіна, О.М. Язвінська. – 2-ге вид. переробл. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 426 с.
39. Сирохман І.В. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари: підручник / І.В. Сирохман, В.М. Завгородня. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 616 с.
40. Титаренко Л. Д. Теоретичні основи товарознавства / Л.Д. Титаренко. – К.: ЦНЛ, 2003.
41. Тіхосова Г.А. Сертифікація товарів та послуг: навч. посібник / Г.А. Тіхосова, О.Ф. Богданова, О.О. Горач. – Херсон: Олді-плюс; К.: Ліра-К, 2013. – 328 с.
42. Тебенко В.М. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. – 1 вид. / В.М. Тебенко / Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.

43. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник. / Н.М Тюріна.- К.: Центр учбової літератури, 2013. - 408с.
44. Тягунова Н.М. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. / Н.М.Тягунова, О.А.Спориш; М-во освіти і науки України, Вищ. навч. закл. Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». - Київ: Центр учб. літ., 2014. - 118с.
45. Хмурова В.В. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посібник. /Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 284 с.
46. Хомяков В.І. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посібник / В.І. Хомяков, В.М. Белінська, О.В. Федоренко. – К.: Кондор, 2011. – 432с.
47. Череп, А. В. Стратегічне планування і управління: навчальний посібник / А. В. Череп, А. В. Сучков. - К. :Кондор, 2011. - 334с.